

ŽELEZNIČAR.

Glasilo „Strokovnega društva železničarjev“
za Slovenijo.

Izhaja vsakega 1. v mesecu.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo
se nahaja v Ljubljani, Šelenburg. ul. 6.

Naročnina:

za celo leto K 19.20

za pol leta „ 9.60

za četrt leta „ 4.80

Posamezna številka K 1.60.

Štev. 11.

V Ljubljani, 1. maja 1921.

Leto XIII.

Prvi maj.

(Ob obletnici preganjanja železničarjev.)

Prvi maj je delavstvo vsega sveta iz lastne volje uvedlo kot praznik, da ta dan manifestira za delavske pravice ter protestira proti krivicam in uredbam, ki niso v interesu človeštva, marveč jih je uvedel gospodujoči razred za to, da vzdržuje in brani z njimi sedanjí krivični družabni red.

Letošnji prvi maj praznuje proletarijat v zmislu sklepa strokovne internacionale v znamenju socijalizacije obratov. To je zahteva, ki šele omogoči proletarijatu kontrolo nad produkcijo in razdeljevanjem blaga ter vpogled v narodno gospodarstvo ter soodločevanje v delavskih in delovnih vprašanjih.

Prvega maja protestira delavstvo proti militarizmu, zahteva razoroženje, revizijo mirovnih pogodb in samoodločevanje narodov, kar vse je še ali nerešeno, ali pa rešeno v socijalno škodo celih držav in narodov, zlasti pa proletarijata. Opravičena je tudi zahteva po rešitvi gospodarskih problemov po načelih mednarodne solidarnosti.

To so zahteve v splošnem. Železničarji pri nas pa imamo še specialne zahteve, kakor zahtevo, da se vse odpuščene železničarje sprejme zopet v službo, protest proti militarizaciji železniških postaj, protest proti 24urnem delavnem času, ter najodločnejši protest proti poslabšanju železničarskega zavarovanja, ki ga pripravljajo vladajoči krogi.

Prvi maj nas opominja, da se strnemo v močne organizacije ter pokrepimo delavsko solidarnost v boju za vse te zahteve in pravice.

Kakor vse drugo delavstvo, se bomo tudi železničarji po možnosti pridružili maj-

skemu slavlju v zavesti, da smo del delavskega razreda, ki si mora v slogi in boju izvojevati svoje pravice, svobodo, enakost in bratstvo.

Prvega maja naj se zbudi v vsakem železničarju zavest, da smo člani velike družine proletarijata, ki se bori za socializem proti vsem krivicam in reakciji. V nas naj vzklije ljubezen do nas samih, do tovarišev in naših svojcev. In ta ljubezen in zavest nas bo vodila v boju proti krivicam ter proti vsem tistim, ki naš narod zatirajo ter nam kratijo človeške pravice. Ob tej zavesti bo naš boj jeklen in uspešen.

Spomnimo in zavedajmo se tega!

To bodi naš prvi maj ob obletnici preganjanja železničarjev!

Slava prvemu maju!

Savez Ž. i. T. R. J. je krenil na druga pota.

V Zagrebu se je vršil 27. in 28. III. t. l. kongres „Saveza“, ki je kakor posnemamo iz poročila zavrgel z večino glasov taktiko prejšnjega vodstva in krenil na pot demokratizma. Zavrgel in obsodil je komunistični teror, ki je v smislu 21. točk moskovske internacionale povzročil toliko zla med delavskimi masami, posebno pa med železničarji.

Poročevalec sodr. Krekič je neusmiljeno bičal politiko zahrbtnih obrekovalcev, ki so znali na posebno rafiniran način izpodkopati ugled previdnejšim sodrugom, da so na ta način zavedli maso na pota ilegalnosti, katera je izvila železničarjem najboljše orožje — organizacijo iz rok.

Savez Ž. i. T. R. S. J. je mrtev — zbudili ga ne bodo ne Kavriči, pa tudi Žorgi ne. Na njegovih razvalinah pa vstaja nova organizacija „Savez železničarjev Jugoslavije“ Kavrič, Curič, Palančič in Žorge so pobrali kopita in zapustili torišče njih neslavnega delovanja, prokletstvo delovnih mas jim sledi.

Ali s tem izčiščenje „Saveza“ še ni končano. V Sloveniji se nabajajo še ljudje v „Savezu“, ki so na satauski način blatili v.e, kar ni slepo verovalo v 21 točk moskovske internacionale. Dokler se ti škodljivci delavskega gibanja ne odstranijo, toliko časa ni misliti za enotno železničarsko organizacijo.

Če pomislimo, da je bila zloglasna „Obznana“ naperjena proti delavskemu gibanju in v prvi vrsti proti onim elementom, ki so tvorili po poročilu tajnika „Saveza“ komunistične celice v sindikalnih organizacijah, ne moremo razumeti zakaj se je pustilo še v obeh odborih reprezentante teh celic. V Sloveniji se ni spremenilo v tem pogledu ničesar. Ravno ti neznačajnejši kandidirajo neovirano na komunistični listi za občinske volitve. S tem pa je doprinesešen dokaz, da se niso prav nič poboljšali, samo potuhnili so se in, da čakajo na ugodno priliko, za nadaljevanje razdirajočega dela. Ko se je pričelo čistiti v Savezu, potem se ne sme vstaviti to čiščenje na pol poti, ker le tedaj, če se bode „Savez“ dobro osnažil, je dan predpogoj za njegovo popolno ozdravljenje. „Strokovno društvo železničarjev“ ne sme in ne more pristopiti ujedinenju s Savezom, dokler niso odstranjeni glavni vzroki razcepa, ker nočemo biti igrača brezvestnih klvetarjev. Če so morali Kavriči in Čuriči odkuriti, čemu

LISTEK.

Zapiski blaznega alkoholika.

(Dr. Meinert), posneto iz „Svobode“.

(Dalje.)

III

Beg. — Hipnoskop. — Smrtni skok.

Vedno bolj se mi je bližal oni trenotek, ko ne bom imel več nobenega denarja. Svojo službo sem ostavil, k svojim prijateljem ne maram, ker nočem, da bi me videli, zato sklenem peljati se, k svojemu bratu v L.; ki je sedaj gotovo že doma, ker me ni našel v mojem stanovanju. Ko pridem na kolodvor vidim takoj iz raznih obrazov, da že vsi vedo za mojo namero. Kupim si vozni list, spijem še par vrčkov piva in vstopim v voz za kadilce. Voz pa je bil že skoraj poln, in sicer samih mojih zasledovalcev. Veliko so šepetali med seboj, da me na postaji L. počakajo in odstranijo. Ko me eden napade s psovkami: „Ti potepuh ničvredni,“ sedem k njemu in mu ostro pre-

povem, da bi me še dalje zbadal. On je sicer zatrjeval, da ni nobene besedice izpregovoril, pa kaj, ko se je lagal. Ko pridem na postajo v L., skočim hitro v voz, a moji zasledovalci za menoj. Ukažem vozniku, da me pelje še naprej od bratovega stanovanja ter mu takoj plačam. Med potoma skočim z voza hitim nazaj in kmalu prisopiham v tretje nadstropje hiše, kjer je stanoval moj brat s svojo ženo. Ko sta me zagledala, videla sta takoj, da z menoj ni vse v redu. Takoj jima povem, kako me preganjajo in da tudi v tej hiši slišim šepetanje svojih zasledovalcev. Oba me tolažita, da si to samo domišljujem, pa nič ni pomagalo. Komaj smo se vsedli k mizi, že slišim ženski glas: „Ti tepec neumni, ako meniš, da nam uideš, se zelo motiš. Mi smo ti takoj za petami in tudi tvoj brat je na naši strani.“

„Ali ste slišali?“ vprašam brata.

„Kaj neki?“ reče brat.

„Kaj neki! glasove: Vidva nista tukaj sama. V hiši so skriti tudi moji sovražniki.“

Zastonj sta pritrdjevala, da ni nikogar v stanovanju razen sinka, ki pa že spi. Pokazala sta mi vse sobe, vse preiskala po kotih in ničesar nismo našli, toda kaj, saj sem razločno čul pogovor onih treh, ki so mi napravili prošlo noč tako grozno. Med obedom začujem naenkrat neki šum in čuden duh se razširi po sobi, ko bi kdo spustil v tek stroj za elektriziranje. Pri tem me je zbolelo na levi strani blizu srca. Moral sem, četudi nisem hotel, prekiniti svoj razgovor in govoriti, kar nisem hotel. Toliko moči sem še imel, da sem dejal domačim: „Sedaj bom prisiljen govoriti proti svoji volji in proti resnici. Žena Z. me hipnotizira in ukazuje, da izpregovorim besede: „Jaz — sem — v Draždanih — otroka — umoril!“ „Pusti vendar enkrat že take neumnosti, Ernst,“ prekine me brat, „poglavitna stvar je, da se enkrat dobro prespiš, potem se že jutri znebiš vseh nezmisli, ki te danes nadlegujejo.“

Toda skrivnostni glas me je vedno begal: „Hočem te hipnotizirati s hipno-

se ne izključi tudi slovenske Kavriče in Čuriče, ki so bili slepo orodje teh fantastov in zagovornikov moskovske internacionale. Oni niso razbili le „Savez“, marveč razbili so tudi nebroj ostalih stanovskih organizacij ter oklevetali vse, kar je bilo pošteno in delavno v delavskih organizacijah. Pošten železničar se sramuje sedeti s temi breznačajneži pri eni mizi.

Ta naša trditev je podprta v poročilu „Železničarja“ štev. 1. ki ga dobesedno prinašamo. „Železničar“ prinaša pod zaglavjem: *Osebnost blatenje kot bojovno orožje.* — Da se zakrijejo prave tendence in uničevanje Saveznega organa ter rušenje kongresne avtoritete in uničijo sklepi o mednarodnih zvezah in o strankarsko-politični nevtiraliteti Saveza, počelo se je osebno blatenje do ogabnosti. V direktivah 21. predpogojnih točk, za vsprejem v III. Internacionalo, se glasi tozadevno, da se tiste, ki se brezpogojno ne pokoravajo strankinim direktivam „sistematično in brez usmiljenja žigosa“ (točka 1.).

Točka 2 pa določa: mora se redno in po gotovem načrtu iz, za svet manj ali bolj odgovornih mest delavskega gibanja, odstraniti reformistične elemente ter jih nadomestiti s povsem zanesljivimi komunisti, to se pravi, podeliti mesta tistim, ki hočejo brez ugovora izvrševati dane direktive, toda brez lastne glave.

Držeč se teh direktiv, žive mase naših sodrugov v bedi in čakajo na akcije, da bi popravile svoj bedni položaj, raztrgane so bile od dne do dne, zastrupljene in nalagane, za kar so bili odgovorni edino le centrumaši in socialni patrioti in ne bo dotlej boljše, dokler se teh ne odstrani iz delavskega gibanja. Nihče ni bil preslab, nihče prejak za določene „celice“, katere so imele nalogo osvajati strokovne organizacije.

Tako se je o najboljših članih odbora govorilo, da so „žuti“ da so „pokradli denar“, da so v zvezi s policijo, da so denuncirali, da so vsak dan pri direkciji.

Dalje piše: Namesto sistematičnega dela pri kulturni povzdigi širokih mas, ki so se zbrale v organizaciji, je započilo odbijalno blatenje in demoraliziranje članstva, od katerega so se mogli ravno isti, ki so preje najaktivneje sodelovali, potegniti iz gibanja,

skopom, z instrumentom, ki ga goni elektrika. S tem si lahko vse podtaknem, tudi umorim te lahko. „Kajne, ti umreš, da ne napraviš sramote svojim domačim?“ „Sedaj me bodo umorili,“ zakličem; „pravijo, da mi najprej zmrznejo noge in potem vse navzgor do glave. Sedaj so pričeli. Brat in žena sta bila vsa prestrašena; ako sta hotela kaj ziniti, zamahnil sem z roko, naj bosta tiho. Moje noge so mrzle kakor led, zdaj sta zmrzli že kolena... „Žejen sem.“ — „Prinesem ti vode,“ pravi žena bratova. „Da, le pij vodo, boš lažje umrl,“ zašepeta skrivnostni glas. Pil sem in čutil vedno hujši mraz, voda mi je čudno ugajala; najbrže je bila zastrupljena. „Ah, kako mirno in brez srca mi daste strupa, no, pa saj je bolje takoj umreti.“ Potem zakričim s čudno bolečino pri srcu: „Sedaj — sem — mrtev!“ „In vendar ne gre,“ zašepeta skrivnostni glas, „ima še premočno voljo, ne moremo ga končati. Toda lahko ga mučimo. Kakor vidiš, si ti izvrsten medij (sredstvo) za nas, zato te hočemo porabiti. Dvoje si lahko

ker se jim je pristudila gonja, ki so jo uprizorile „celice“ povodom svojih akcij za osvajanje strokovnih organizacij.“

Da je sodrug Krekič tako poročal je razumljivo, ker je Krekič vedno zagovarjal demokratizem proti diktaturi. Ali, da je moral Petrič predstavljati njegov referat, ki *obsoja vse njegovo dosedanje delo v železničarski organizaciji*, to je za njega huda, ali prepotrebna pokora.

Ali ker je bila na kongresu sprejeta resolucija, v kateri se naglašja, *„v izvedbo edinstvene organizacije železničarjev cele Jugoslavije, se nalaga upravi Saveza največja taktičnost in obzir*, obstoji upanje, da bode uprava upoštevala našo lojalno kritiko in odstranila one uzroke, ki nas ločijo od edinstvene razredno zavedne železničarske organizacije v Jugoslaviji.

Reakcija na delu.

Z občudovanja vredno naglico izvršuje reakcija udarec za udarcem delavnemu ljudstvu. Od časa zloglasne Draskovičeve „Obznane“ ne mine dan, ko nebi vlada poostrila „Obznano“ ali pa naredila drugi napad na delavstvo. Dne 15. aprila je izšla naredba, po kateri se sme ukiniti osemurni delavnik v malih obratih. Centralna vlada je napravila s to naredbo krut atentat na socialno zakonodajo, ki je najbrže le prvi poizkus reakcije.

Dne 19. aprila je sklicalo poverjenišтво za trgovino in obrt v Ljubljani anketo, na kateri naj bi se določilo, kakšni obrati spadajo v mali obrat. Na anketo so bile objavljene strokovne organizacije in strokovna komisija.

Gospodje zastopniki obrtnikov so zahtevali, da se smatraj vsaka obrt, *ki ima do 20 delavcev* brez vajencev za malo obrt in naj se v vseh takih obratih delavni čas podaljša. V Sloveniji naj se osemurni delavnik sploh ukine; delavstvu, ki se je borilo petdeset let za osemurni delavnik in ki ga je v svobodni Jugoslaviji končno izvojevalo, naj se mu zopet odvzame!

Naši sodrugi so situacijo takoj spoznali, in prišli do zaključka, da nimajo na anketi nič iskati in o osemurnem delavniku, sploh ne razpravljati, *kje naj se ukine in kje ne,*

izbereš. Ali te vtaknemo v luknjo ali pa v norišnico, da te bodo tam imeli za poskusnega kunca. S tem boš vsaj nekoliko služil vedi in ljudem.

Sedaj pa je bilo tudi bratu in njegovi ženi že dovolj. Moral sem iti spat, sicer mi je grozil, da ugasne luč. Še enkrat smo presvetili vse prostore. Brat in žena sta rekla, da je vse v redu, in me pustila samega v sobi.

Kmalu začujem na hodniku pred sobo glasno govorjenje. Zdelo se mi je, da so glasovi mojega brata, mojega prijatelja in njegove žene.

„V ušesa ga ustrelim, ako spi,“ je dejal moj znanec, „in če ne spi, poženem mu kroglo skozi oko.“ „Ali tako dobro zadenete v temi?“ ga vpraša moj brat. „Polnoma siguren je moj strel. Ubil sem že nekaj Kitajcev in danes sem uprav v ta namen kupil dva psa, da sem se vadil v streljanju. Psa še sedaj ležita na dvorišču.“ Ali je mogoče, sem si mislil, da me res hoče moj prijatelj ustreliti in da brat pri-

temveč ostati na stališču, da osemurni delavni čas velja za vse delavce v vseh obratih!

Le tako naprej, gospodje, ako hočete delavstvo izzivati, svobodno Vam! Besedo ima strokovna komisija in pa delavstvo.

Že zopet „Obznana“.

Za časa lanske železničarske stavke, katero je vlada s silo zatrla, je prišlo 24. aprila na Zaloški cesti do streljanja na demonstrante. Posledica tega napada na neoboroženo delavstvo je bila: *14 mrtvih in še večje število ranjenih.*

Ljubljanski proletarijat je sklenil, da s skupnim pohodom in nagrobnim govorom proslavi spomin žrtev kapitalističnega nasilja. Ljubljanska policija je določenemu govorniku prepovedala nagovor in to baje po naročilu vlade. Sodruga Goloub, ki je bil določen govornikom, je poslanec, toraj po vseh parlamentarnih običajih imun, in vendar se mu je prepovedalo govoriti.

Vemo sicer, da je močnejšemu dovoljeno vse, ali civilizirani državi in njenim upraviteljem tako postopanje nikakor ne pristojta.

Vsekakor moramo v imenu državljanke svobode proti takim odredbam najodločneje protestirati in obenem konstatirati, da s takimi ukrepi ne bo nihče zabrisal sledu krvi, ki jo je prelila po nedolžnem klerikalna reakcija lani 24. aprila, katere sloves varuje sedaj radikalnodemokratski režim.

Ta čin dokazuje obenem, da je slavna „Obznana“, ki je karakteristikon reakcije v naši državi, *naperjena tudi proti naši stranki, torej proti delavstvu sploh.*

O zadevi bo izpregovoril socialistični klub primerno besedo v konstituantni.

Delavstvo! Obsodi kapitalistični režim pri sedanjih volitvah, režim, ki štiti celokupno reakcijo, in ki je naperjen edinole proti delavstvu.

Proti ukinjenju osemurnega delavnika.

Dne 25. apr. zvečer se je vršil v Mestnem domu v Ljubljani javni shod strokovno organiziranega delavstva. Shod je otvoril sodruga Tokan, predsedoval je sodruga Zore, zapisnikar

trjuje temu, saj vendar nisem storil nič zlega.

„Že zopet slepari,“ oglesi se ženski glas „zato pač ne sme tako lahko umreti.“ Ali ni sram te ženske, izmišljati si take grozovite nakane, to je lepa ženska, fej! „Ti lopov,“ odgovori ženski glas, „sedaj me zopet žali. Ne zasluži, da bi ga ustrelili, tega treba prav počasi mučiti do smrti. Dovolite gospod, da vašemu bratu najprej polomimo kosti, predno ga umorimo?“ „Naredite kar hočete,“ zašepeta brat, „meni se nič več ne smili.“ To je torej moj brat, sem si mislil, ki se mi je vedno tako dobrega kazal. Mirno gleda, kako me hočejo končati, strog je z menoj, dočim v svoji mačji ljubezni vse izpregleda svojemu razposajenemu otroku. „Ali slišite kaj pravi?“ zašepeta ženska mojemu bratu, „pravi kako potuho dajete svojemu sinu, ki je najporednejši otrok, kar jih je kdaj videl.“

„Tako govori,“ reče brat, „potem pa napravite ž njim, kar mislite, samo pokličite me, ko bo ležal na dvorišču, jaz ne

je bil sođr. Pečnik. V temeljitem govoru je opisal zgodovino osemurnega delavnika ter ožigosal reakcionarni sklep beograjske vlade najprej sođr. Tokan in še sođr. Bartulovič. Obznana je šola za delavstvo, ukinjenje osemurnega delavnika je tudi šola; združila pa bo delavstvo zopet v eno fronto kapitalistična palica. Oba govornika sta zavrnila ukinjenje osemurnega delavnika v mali obrti z vso odločnostjo in do zadnjega kotička zbrani poslušalci so med ogorčenimi protesti pritrjevali izvajanjem. Mnogo delavstva ni dobilo prostora v dvorani in na galeriji.

Po obeh govorih je shod soglasno sprejel protestno resolucijo, ki se predloži deželni in centralni vladi s pozivom, da preneha s sedanjo reakcionarno politiko.

Odprto pismo

na ministra za Socialno skrbstvo in na ministra Saobračaja v Beogradu.

V času prevrata so valovale od italijanske fronte milijonske armade vseh narodnosti nekdanje Avstro-ogrške preko naših poljan nazaj v domovino. Bili so to demoralizirani ljudje, ki so hoteli domov in to za vsako ceno. Do skrajnosti obupani, lačni, žejni, uničeni po večletnem hlapčevstvu, so nam bili resno nevarni. Nereden in pomanjkljiv transport teh silnih množic, bi pomenil največjo nevarnost za našo domovino. Slovenski železničarji so brez razlike stanu, od najnižjega do najvišjega, to nevarnost uvideli ter z naravnost vzorno disciplino in nadčloveško požrtvovalnostjo, nešteto krat v življenjski nevarnosti, vršili svojo dolžnost. Pozabili so takorekoč na lastno ženo, na otroke, na svoje zdravje. Noč in dan so stali na svojih mestih, po več tednov niso menjali obleke, kajti domovina je bila v nevarnosti in v rešnici so bili železničarji tisti, ki so jo rešili takrat splešnega ropanja in krvave moritve, katera ji je pretela po podivjani in oboroženi soldateski.

Zadržanje slovenskih železničarjev v času prevrata je zase zlat list v zgodovini osvobojenja in združenja naše domovine. Človek bi mislil, da se toliko in tako delo ne pozabi tako hitro.

Toda ta strašni čas je minil, počasi so se vrnile normalne razmere. Ljudje so pozabili vse grozote vojne in pravtako na nevarnost, ki jim je pretela ob prevratu, ter s tem tudi na tiste, ki so to nevarnost odvrnili — na železničarje. Niti na merodajnih mestih ne uvidijo, koliko dobroto so storili ti sužnji svojega dela domovini, ki je bila v veliki nevarnosti.

Ali bi bilo sicer mogoče, da so kar na tisoče železničarjev pahnili iz službe, ko so se ti borili edino le za košček kruha? Reklo se je takrat, da služi stavka železničarjev povsem drugim namenom, da hočejo razbiti državo in Bog zna kaj še vse. Pa naj bo stvar že taka ali taka, gotovo je le, da bi v spominu na vso požrtvovalnost in na velikanski napor v času prevrata, merodajne oblasti morale postopati milejše, kajti, če bi bili pogledali globlje, bi bili videli, da je bila večina le zapeljana. S pametnim proučevanjem razmer in pravilnim postopanjem, bi bili dosegli gotovo boljši uspeh. Pedagogika s palico je že davno prenehala v vseh modernih šolah. Kar ni za otroka, je za odrasle še tem manj. Gospodi zgoraj se nikakor ne zazdi izkazati železničarjem vsaj malo hvaležnosti za njih požrtvovalnost v času prevrata.

Železničarji v Sloveniji imajo dokaj dobre postave glede zavarovanja zoper nezgode. Te postave veljajo vendar samo na teritoriju nekdanjih avstrijskih dežel, torej za Kranjsko, Štajersko in Dalmacijo, v kolikor pripadajo naši državi. Kakor hitro vendar je kak železničar predstavljen v ozemlje prejšnje Ogrske (Hrvatska, Slavonija, Vojvodina, Medjimurje) ali v Srbijo, takrat izgube te postave zanj vso moč in on podleže v slučaju nezgode staromodni ogrski postavi, kar pomenja zanj zelo občutno izgubo že pridobljenih pravic.

Takih primerov je že precejšnje število na razpolago. Bili so predstavljeni iz Slovenije edino le iz „službenih ozirov“ v navedene pokrajine. Mnogi so ponesrečili. Obrnili so se seveda na „Železničarsko zavarovalnico zoper nezgode v Ljubljani“, ki pa jih je kratkoma zavrnila in poslala k „Zemaljski blagajni za potpore bolečnih radnika i za osiguranje proti nezgodam v Zagrebu“.

maram s tem imeti nikakega posla. Natančno sem čul, ko se je brat po teh besedah vrnil v svojo sobo. V smrtnem strahu sem ležal v postelji in čakal trenutka, ko planejo po meni. Zatrjeval sem si, da to ni mogoče, toda vse sem tako jasno čul, da je bil vsak dvom izključen. „Ključ v vratih je znotraj,“ je spregovoril moj znanec, treba, da ga izbijemo v sobo. In res, kmalu čujem, kako je padel ključ na tla. Takoj nato zagledam belo žensko postavo, ki sili skozi vrata „Nazaj, ali vas ni sram!“ zakričim in ženska izgine. Toda komaj se zopet dobro zavem, že stojita pred menoj dva človeka z zagnjenima obrazoma.

„Tako ravno v desno oko meri, zašepeta eden, in takoj zagledam cevko, napeto proti svoji glavi. „Pomagajte, pomagajte!“ zavpijem in človeka izgineta. A kmalu se zopet vrmeta in prvi reče: „Kar s kladivom ga udarim po glavi.“ — „Toda on še ne spi,“ reče ženska, „treba še počakati.“ In zopet sta odšla. Nato pa pride moj brat k vratom in zakliče: „Čuj, to vendar ne gre,

da delaš tak ropot, zgoraj in spodaj spijo ljudje.“ „Zakaj pa me hočete umoriti? „Saj so bili že v moji sobi,“ odgovorim. „To je sama domišljija,“ me zavrne brat, miren bodi in ne kriči tako grdo. Čul sem pa natanko, ko je zašepetal: „Le dajte ga, sicer nam vzbudi celo hišo.“

„To treba itak hitro napraviti, ker se meni mudi domov,“ reče znanec; in po odhodu mojega brata dostavi ženi: „Jaz grem naprej, ako ne spi in bi hotel kričati, mu vržem odejo čez glavo, potem ga pa zgrabimo in zvežemo, najprej razčlenkamo roke, potem noge, ga vržemo skozi okno, zakričimo na pomoč, hitimo na dvorišče in prinesemo v sobo mrliča nazaj.“

Pot me je oblil, sape mi je zmanjkovalo. Ako sem že tako daleč, da bi me tako mučili, tedaj storim to rajši sam. Hitro vstanem, odprem okno, skočim nanj, pogledam pod seboj na dvorišče.

Letel bi čez tri nadstropja, gotovo sem zdobljen na tleh. Toda ali morem skočiti na dvorišče? V tem zagledam v mesečni

Tako postopanje gotovo občutno škoduje železničarjem iz Slovenije, ki se jih prisilnim potom prestavlja v druge pokrajine naše države, kjer nujno potrebujejo izobraženega želez. osebja. Včasih se jih je prestavljalo z izrecno pripombo, da obdrže vse stare pravice. Danes vendar, se jih kar meni nič, tebi nič oropa tako važnih pravic.

Vprašamo: Ali so vse te razmere gospodoma ministroma znane in kaj se misli ukreniti, da bi se železničarjem iz Slovenije v slučaju prenehanja ne kratile njih dosežanje pravice?

Ali pa naj železničarji iz Slovenije zares mislijo, da se bo želja po Habsburgovcih uveljavila tudi v naši državi?

Dopisi.

Dne 3. aprila t. l. se je vršila v Celju v gostilni „Na zelenem travniku“, konferenca prigravnih paznikov in obhodnikov. Na konferenci je bilo 13 delegatov; centralo sta zastopala sodruga Kopač in Marn.

Predsednikom je bil izvoljen sodrug Felicijan, ki je na kratko obrazložil pomen konference ter dal besedo sođr. Kovaču.

Le-ta je v daljšem govoru pojasnil položaj tega osebja zagotavljajoč mu potrebno podporo društva. Ali on snatra, da je smatrati ta sestanek za predkonferenco. Po daljši debati se sklene sklicati drugo konferenco, katera naj se vrši v nedeljo, dne 5. maja t. l.

Razpravljalo se je o službi, ki je postala neznosna vsled podaljšanja delovnega časa; o izplačilu čezurnika za prog. paznika o službeni obleki, službeni pragmatiki in o drugih stanovskih zadevah.

Sodrug predsednik je s pozivom na pristop k Strokovnemu društvu železničarjev zaključil konferenco.

Maribor. Dne 18. aprila se je vršila konferenca zaupnikov mariborskih železničarjev. Na to konferenco so bili povabljeni zastopnik pokrajinskega tajništva, tajnik Saveza in sođr. Kopač za „Strokovno društvo železničarjev za Slovenijo.“

Dnevni red te konference je bil poročilo glede razcepa in poročilo kongresa „Saveza“, ki se je vršil 27. in 28. marca v Zagrebu.

svetlobi na desno balkon z ograjo. Ako tja skočim in zakličem na pomoč, čujejo me sosedje. V tem pa zaškripljejo vrata v sobo, jaz pa skočim hitro vprek čez propad in priletim sredi na balkon. Kolikor sem mogel, sem pričel kričati na pomoč. Prvi se oglasi moj brat. „Za božjo voljo, kaj vendar počneš, to je vendar od sile; ne morem več tega prenašati, moja žena gre po stražnika.“ „Kaj noriš, pri tem skoku bi bil lahko telebnil na tla.“ Jaz pa stopim na balkonu k vratom, ki vodijo v kuhinjo in ne pustim nikogar blizu. Ko pride brat, mu pravim: „Jaz ne ostanem več pri vas, muk je dovolj, pošlji po rešilni voz, da me popelje v kak zavod kjer mi nihče ne bo mogel nič hudega storiti.“ Brat mi je dal nekaj svoje obleke, žena pa je šla k sosedovim, naj gre eden na policijsko stražnico, sama pa je šla po ključavničarja, da odpre Ernstovo sobo. Kakor večnost so se mi zdeli trenutki, ko smo čakali na voz; vsak hip sem mislil, da prodre moji zasledovalci iz svojih skrivališč in me končajo z mučenjem. (Dalje prih.)

Sodrug Postrak je sporočil, da na žal se ni nikdo odzval povabilu razen sodrug Kopač, kateremu podeli besedo k dnevnemu redu.

Sodrug Kopač je v nad 2 urnem govoru pojasnil položaj, ki je nastal v „Savezu“ in da smo bili prisiljeni ločiti se od organizacije, ki je zasledovala druge tendence kakor bi jih bila morala.

Glede kongresa Saveza Ž. i. T. R. J., ki je prenehal s svojim neslavnim delom, je poročevalec objasnili položaj v smislu uvodnika v tej številki „Železničarja“.

Po kratki debati se je sklenilo sklicati občni zbor krajevne skupine Maribor II. Strokovnega društva železničarjev Slovenije, kjer se izvoli odbor za nadaljnje poslovanje te skupine, nakar je predsednik zaključil s primernim govorom konferenco.

Na ptujski kolodvor je dne 17. aprila t. l. pripeljal k popoldanskemu vlaku vojak srbske narodnosti nekega mladeniča, ki je bil prav po balkansko zvezan. Obe roki sta bili nad komolcem preko hrbta zvezani s debelo vrvjo.

Potovalno občinstvo je glasno protestiralo proti tako nečloveškemu postopanju.

Merodajne oblasti naj že vendar enkrat opuste taka nečloveška postopanja. Tudi z aretiranci naj se človeško postopa.

Društvene vesti.

Iz raznih krajev prihajajo pritožbe, da predpos avljeni žugajo našim članom, da bodo odpuščeni iz službe, če ne pris opijo k „Zvezi“.

Ker je tako postopanje nezakonito, pozivljamo naše člane, da nam takoj javijo vsak tak slučaj in naj to s pričami izgotovijo, da bomo za vsak tak slučaj na zamerodajnem mestu uložili naš protest in s tem naredili konec takemu terorju.

Tajništvo.

Odpuščenim železničarjem na znanje:

Na predlog sodr. Kopača, je železniški minister odredil komisijo, ki naj na licu mesta zasliši odpuščence.

Komisija v Sloveniji je dovršila svoje delo. Upamo, da bodejo predloženi sodrugi v kratkem zopet sprejeti v službo.

Vsi oni, ki so bili potom naše organizacije za zopetni sprejem predloženi, pa niso bili zaslišani, naj se javijo tajništvu Strokovne organizacije za Slovenijo, Ljubljana Šelenburgova ul. 6/II. Tajništvo.

Centralno vodstvo Strok. društva za Slovenijo, sklicuje v nedeljo 5. maja konferenco progovnih paznikov in obhodnikov v Celje, gostilna „Na zelenem travniku“ in sicer:

Od 10. dop. do 1 pop. se viši konferenca progovnih paznikov in obhodnikov; od 2. ure pop. naprej pa konferenca kretnikov in nadkretnikov. Delegatje se morajo izkazati s poverilnimi pismi.

Tozadevni predlogi naj se pošljejo najkasneje do 3. maja na tajništvo Strokovnega društva železničarjev, Šelenburgova ulica 6/II v Ljubljani.

Dnevni red konference je:

- I. Splošen položaj gori citiranih službenih skupin.
- II. Zahteve tega osebja.
- III. Organizacija.
- IV. Raznoterosti.

Vestnik uprave. Blagajničarji podružnic in uplačevalnic naj se ravnajo po sledečih navodilih: 1. Pristopnina za nove člane znaša 8 K, katero je oddati centrali. 2. Mesečni prispevek aktivnega železničarja je 16 K, od teh ostane podružnici (uplačevalnici) 3 K, ostalih 13 K pa pripade centrali. 3. Upokojeanci prispevajo mesečno 4 K; oddati jih je centrali. Iz drugih organizacij prestopivši člani obdržijo vse pridobljene pravice, ako dokažejo, da z uplačevanjem niso zaostali, ali pa zaostalo članarino naknadno plačajo. V olajšavo kontrole, se naprošajo blagajničarji, da navedejo na kupone vedno številko članske knjižice. Obračune naj bi sklepali vsaj do 15. vsacega meseca.

Književnost.

Vsem, ki so dobre volje. Začetkom meseca majnika začne izhajati družinski list „Kres“.

Prinašal bo poleg lepih, ljudstvu razumljivih spisov, zabavnih in poučnih člankov tudi slike, ter dopise in navodila vsemu, kar potrebuje človek, ki hoče biti vreden član človeške družbe. V posebnih oddelkih bo obravnaval poučno in praktično vse predmete, ki zlasti bodo velike važnosti za izobraževalna društva po mestih in deželi. Naloga lista je užgati vsem srca za lepo in dobro ter vzbuditi smisla za vse one panoge, ki so danes velikemu delu ljudstva tuje in neznanne. Popisi mest, narave, tovarn in znamenitosti s slikami, bodo seznanjale naše ljudstvo z zunanjim, modernim svetom in mu prinašale novih virov znanja. Lepe povesti in pesmi in izbrani zabavni del pa bo zabil in povedel za ure čitanja ljudstvo od težke vsakdanjosti življenja.

Delavec, ki se muči teden za tednom v ropotu in težkem delu, ali dan na dan v zadohli pisarni, kmet, ki gnoji s trudom svojo zemljo, žena, gospodinja, ki tiči v skrbeh zase in svojo družino, vsem tem je namenjen list, da jih popelje vsaj za trenotke v lepše, resničnejše življenje, ki ga nudi dobra knjiga!

Ima ko bo dovršen prvi letnik, imel bo vsak naročnik lepo dobro knjigo, katero bo z veseljem pogosto vzel v roke, čital sebi in svoji družini. Zato bo uprava izdala koncem leta kazalo letnika in platnice!

Naročnina znaša letno samo K 80.—, za dijake K 48.— in za člane „Svobode“ K 36.—. Naročite torej list, sporočite svoj naslov, da Vam pošljemo prvo številko na ogled, in pridobivajte novih naročnikov. Kdor poskrbi 10 naročnikov dobi list brezplačno.

Vse dopise in naročnino je pošiljati na naslov: Uprava družinskega lista „Kres“, Ljubljana, na Bregu št. 12.

Razne vesti.

† IVAN HLEBŠ.

Po daljšem bolehanju je nepričakovano preminul v soboto v Ljubljani uradnik okrajne bolniške blagajne sodrug Ivan Hlebš. Pokojnika je poznala vsa delavska javnost, zlasti kovinarji, kot marljivega in vestnega sedelavca. Hlebš je soustanovitelj kovinarske organizacije in je vodil do nedavna blagajniške posle tega društva. Lahko rečemo, da je malo tako resnih in točnih delavcev v delavskem gibanju kakor je bil Hlebš. Pogrešali ga bodo kovinarji in druge organizacije ter prijatelji in sodrugi vobče, ki so ga poznali ali iskali sveta in pomoči pri njem. Hlebš je bil po poklicu mehanik. Umrli je v rani moški dobi. Naj počiva mirno in blag bodi spomin sodrugu in prijatelju!

Volitev občinskih odbornikov štirih avtonomnih mest Slovenije so pokazale sledeči rezultat: *Ljubljana*: IDS. 18 mand. datov, SLS. 10, NSS. 8, kom. 6, JSDS. 5, SKS. 1. *Celje*: JD. 12, JSDS. 10, NSS. 6, SLS. 4. *Maribor*: JSDS. 13, JDS. 7, SLS. 7, NSS. 9, kom. 4. *Ptuj*: JSDS. 11, JDS. 7, NSS. in SLS. skupaj 6 mandatov.

Stanovanja za železničarje na Hrvaškem. V direkciji za gradbo železnic so dovršeni načrti za zidanje stavb v področju zagrebškega ravnateljstva, da se bo v njih nastanilo železniško osebje. Z delom bodo takoj pričeli. — V Ljubljani bi se tudi lahko nekoliko zganili.

Progovni delavci pozor!
Centralno vodstvo „Strokovnega društva železničarjev za Slovenijo“

sklicuje

v nedeljo 19. maja 1921 v Celju

konferenco

vrhovnih delavcev juž. in državne železnice z dnevnim redom:

1. Položaj vrhovnih delavcev,
2. Nametženje in napredovanje delavcev
3. Stabilizacija.
4. Organizacija.
5. Raznoterosti.

Konferenca se viši »Na zelenem travniku«; začetek ob 8. uri zjutraj.

Delegatje se morajo izkazati s poverilnim pismom.

Tajništvo.

Splošno kreditno društvo v Ljubljani

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

sprejema **hranilne vloge** vsak delavnik od 8. do 13. ure in jih obrestuje po čistih

4%

Rentni davek plača društvo iz svojega. Večje in stalne vloge se obrestujejo po dogovoru.

Posojila daje svojim zadružnikom proti vknjižbi, na osebni kredit proti poročtvu ali zastavi vrednostnih papirjev. — Menice se eskomtujejo po bančni obrestni meri.

Edini, res delavski denarni zavod.

Železničarji! Naročajte in razširjajte ŽELEZNIČARJA.

ADALBERT KASSIG, Ljubljana

Židovska ulica.

Zavod za uniformo, krznar in izdelovatelj čepic

priporoča

svojo veliko zalogo vsakovrstnih uniformskih predmetov za železničarje, kakor: čepice, rosete, gumbe, žnore, piščalke i. t. d. Čepice zimске in letne za strojevodje, kurjače i. t. d. v raznih oblikah in po najnižjih cenah. Postrežba točna.

Konsumno društvo za Slovenijo

opozarja kraj. odbore, zaupnike in zadružnike na na svoj branilni oddelek, ki sprejema

hranilne vloge

in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga

4%

Vloge, kojih vlagatelj se obvežejo, da dvignejo vloge šele najmanj po polletnem odpovednem roku,

4 1/2%

Na delo, vsakdo agitiraj, da bodo koncem letošnjega poslovnega leta šteje hranilne vloge

milijone kron!